

EUROOPAN PARLAMENTTI

2004

2009

Istuntoasiakirja

8.6.2005

B6-0370/2005 }
B6-0371/2005 }
B6-0372/2005 }
B6-0373/2005 }
B6-0374/2005 }
B6-0377/2005 } RC1

YHTEINEN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

työjärjestyksen 103 artiklan 4 kohdan mukaisesti

- Armin Laschet, Elisabeth Jeggle ja Albert Jan Maat PPE-DE-ryhmän puolesta
- Jan Marinus Wiersma ja Bernadette Bourzai PSE-ryhmän puolesta
- Ona Juknevičienė ALDE-ryhmän puolesta
- Cem Özdemir ja Bart Staes Verts/ALE-ryhmän puolesta
- André Brie GUE/NGL-ryhmän puolesta
- Anna Elzbieta Fotyga ja Inese Vaidere UEN-ryhmän puolesta

joka korvaa seuraavat poliittisten ryhmien jättämät päätöslauselmaesitykset:

- Verts/ALE (B6-0370/2005)
- GUE/NGL (B6-0371/2005)
- ALDE (B6-0372/2005)
- PSE (B6-0373/2005)
- PPE-DE (B6-0374/2005)
- UEN (B6-0377/2005)

Uzbekistanista

RC\570241FI.doc

PE 357.502v01-00}
PE 357.503v01-00}
PE 357.504v01-00}
PE 357.505v01-00}
PE 357.506v01-00}
PE 357.509v01-00} RC1

Euroopan parlamentin päätöslauselma Uzbekistanista

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden ja Uzbekistanin tasavallan kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen, joka tuli voimaan 1. heinäkuuta 1999,
 - ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Uzbekistanin ja Keski-Aasian maiden ihmisoikeuksien ja demokratian tilasta,
 - ottaa huomioon Brysselissä 1. helmikuuta 2005 pidetyn EU:n ja Uzbekistanin yhteistyöneuvoston kuudennen istunnon päätelmät,
 - ottaa huomioon 23. ja 24. toukokuuta 2005 pidetyn neuvoston kokouksen päätelmät viimeaikaisista tapahtumista Uzbekistanissa ja erityisesti itäuzbekistanilaisessa Andijanin kaupungissa ja sen ympäristössä,
 - ottaa huomioon YK:n ihmisoikeusvaltuutetun Louise Arbourin lausuman, jossa pyydetään riippumatonta kansainvälistä tahoa selvittämään itäuzbekistanilaisen Andijanin tapahtumia ja niiden syitä,
 - ottaa huomioon Ety-järjestön puheenjohtajan 20. toukokuuta 2005 antaman lausuman Uzbekistanin tilanteesta,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 103 artiklan 4 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että silminnäkijöiden mukaan itäuzbekistanilaisessa Andijanin kaupungissa kuoli satoja ihmisiä 13. toukokuuta 2005, kun hallituksen joukot avasivat tulen kohti mielenosoittajia, jotka protestoivat 23 paikallisen liikemiehen vangitsemista vastaan,
- B. ottaa huomioon, että Uzbekistanin presidentti Islam Karimov syytti väkivaltaisuuksista islamistiryhmiä, kiisti turvajoukkojen avanneen tulen aseistamattomia kansalaisia kohti ja ilmoitti kuolleiden määräksi vain 169 ja niistäkin suurin osa ääri-islamistiterroristeja,
- C. ottaa huomioon, että Uzbekistanista on paennut yli 500 ihmistä Kirgisiaan Barashin leirille, joka sijaitsee Uzbekistanin ja Kirgisian välisen rajajoen rannalla,
- D. ottaa huomioon, että monia ihmisiä pidätettiin Andijanin tapahtumien yhteydessä ja niiden jälkeen ja että nämä ihmiset ovat edelleen pidätettyinä,
- E. ottaa huomioon, että Andijanin asukkaat pelkäävät edelleen hallituksen kostotoimia, jos he puhuvat tapahtumista, ja että kaupunki on käytännössä suljettu toimittajilta ja ihmisoikeustutkijoilta, samalla kun hallitus on antanut Uzbekistanin tiedotusvälineille määräyksiä siitä, miten väkivaltaan liittyviä tapahtumia uutisoidaan, ja estänyt pääsyn yhä useammille ulkomaisille verkkosivuille,

- F. on erittäin huolissaan, koska sairaaloista katoaa edelleen loukkaantuneita, ja siviileihin kohdistuneen summittaisen voimankäytön tuominneet ja sitä tutkivat ihmisoikeusaktivistit joutuvat mielivaltaisesti pidätetyiksi tai pahoinpidellyiksi,
- G. ottaa huomioon, että YK on muun muassa Euroopan unionin neuvoston, Ety-järjestön ja Naton tukemana vaatinut riippumatonta kansainvälistä tutkintaa Andijanin tapahtumista ja niiden syistä; katsoo, että tällainen selvitystyö on ehdottomasti tarpeen, jotta asioihin saadaan selvyys ja niitä voidaan käsitellä alueen vakauden palauttamiseksi; panee merkille Venäjän federaation ja Kiinan osoittaman kiusallisen tuen Uzbekistanin hallitusten toimille,
- H. ottaa huomioon, että Uzbekistanin viranomaiset eivät ole toistaiseksi ottaneet kantaa riippumattomaan kansainväliseen selvitystyöhön, vaan ovat kaiken lisäksi kieltäytyneet kaikesta yhteydenpidosta selvitystyötä ajavien kansainvälisen yhteisön edustajien kanssa,
- I. ottaa huomioon, että Uzbekistanin hallitusta on jo pitkään syytetty pidätettyjen kiduttamisesta, huonosta kohtelusta ja heidän ihmisoikeuksiensa vakavista väärinkäytöksistä sekä ihmisoikeusaktivistien ja poliittisten vastustajien raa'asta kohtelusta,
- J. tunnustaa Uzbekistanin roolin kansainvälisen terrorismin torjunnassa, mutta korostaa, että terrorismia on ehdottomasti torjuttava laillisilla keinoilla, joilla ei sorreta koko yhteiskuntaa ja laiminlyödä ihmisoikeuksia,
- K. ottaa huomioon, että Uzbekistanin viranomaiset väittävät jatkuvasti, että hallituksen linjan vastustajat ovat Ferghanan laaksosta kotoisin olevia uskonnollisia ääriaineksia, jotka haluavat syrjäyttää hallituksen ja perustaa islamilaisen kalifaatin Keski-Aasiaan, vaikka Uzbekistanin yhteiskunta on suurelta osin sekulaarinen ja vaikka rajoitettu äärimmäinen uskonnollisuus johtuu enemmänkin yhteiskunnallisesta epäoikeudenmukaisuudesta,
- L. ottaa huomioon useiden ihmisoikeusryhmien johtajien kertomukset siitä, että Uzbekistanissa on Andijanin verilöylyn jälkeen ryhdytty painostamaan massiivisesti ihmisoikeusaktivisteja, oppositiopuolueiden jäseniä ja muita poliittisesti aktiivisia Uzbekistanin kansalaisia ja että Uzbekistanin viranomaiset ovat pidättäneet kyseisiä henkilöitä ja uhkailleet heitä fyysisesti,
- M. ottaa huomioon, että Uzbekistanin presidentti Islam Karimov on johtanut maata sen itsenäistymisestä vuonna 1989 lähtien ja että hänen hallintonsa ei ole ryhtynyt minkäänlaisiin merkittäviin toimiin tarvittavien poliittisten, sosiaalisten ja taloudellisten uudistusten toteuttamiseksi, vaan se on tehnyt Uzbekistanista yhden Keski-Aasian itsevaltaisimmista maista,
- N. ottaa huomioon, että Keski-Aasian kansalaisyhteiskunta, Uzbekistan mukaan luettuna, vaatii enenevässä määrin avoimempaa yhteiskuntaa, jossa yksilönvapauksia ja ihmisoikeuksia kunnioitetaan täydellisesti, sekä demokratisoitumisen edellyttämiä muutoksia,
- O. ottaa huomioon, että EU voi harjoittaa yhteistyötä vain sillä edellytyksellä, että edunsaajat edistävät aidosti ihmisoikeuksien kunnioittamista,

1. tuomitsee jyrkästi Uzbekistanin turvallisuusjoukkojen harjoittaman ylimitoitetun, brutaalin ja mielivaltaisen voimankäytön ja kehottaa Uzbekistanin viranomaisia saattamaan Andijanin verilöylystä vastuussa olevat oikeuden eteen;
2. pahoittelee syvästi satojen ihmishenkien menetyksiä ja ilmaisee myötätuntonsa kansalle, joka on joutunut kärsimään Uzbekistanin turvallisuusjoukkojen harjoittaman välivallan seurauksista;
3. kehottaa Uzbekistanin viranomaisia vastaamaan välittömästi kansainvälisiin kehotuksiin riippumattoman kansainvälisen selvitysryhmän asettamisesta tutkimaan tapahtumia ja toteuttamaan tarvittavat toimet tutkinnan mahdollistamiseksi;
4. korostaa, että kieltäytymällä jatkossakin kansainvälisen selvitysryhmän asettamisesta Uzbekistanin hallitus jättää täyttämättä jopa kumppanuus- ja yhteistyösopimuksessa olevan ihmisoikeus- ja demokratialausekkeen mukaiset perusvelvollisuutensa;
5. kehottaa neuvostoa ja komissiota kanavoimaan EU:n Uzbekistanille antamaa apua yhteistyöohjelmia hallituksesta riippumattomien järjestöjen kautta Tacis-demokratiaohjelmien vahvistamiseksi sekä keskeyttämään hallitukselle annetun suoran avun siihen saakka, kunnes aito kansainvälinen ja riippumaton tutkimus toteutetaan Uzbekistanin viranomaisten täydellä tuella ja kunnes laajat ihmisoikeusrikkomukset lopetetaan;
6. on erittäin huolissaan niiden ihmisten kohtalosta, jotka ovat paenneet rajan yli Kirgisian puolelle; kehottaa Uzbekistania ja Kirgisiaa varmistamaan, että noudatetaan täysimääräisesti kansainvälisiä sopimuksia, jotka koskevat asuinsijoiltaan siirtymään joutuneita ihmisiä ja pakolaisia; kehottaa neuvostoa ja komissiota tarjoamaan humanitaarista apua tiiviissä yhteistyössä YK:n alaisten yksiköiden ja muiden kansainvälisten järjestöjen kanssa; kehottaa Uzbekistanin viranomaisia myöntämään luvan kyseisen avun antamiselle alueella;
7. kehottaa Uzbekistanin viranomaisia lopettamaan välittömästi oppositiopoliitikkojen, ihmisoikeusaktivistien, riippumattomien toimittajien ja muiden Uzbekistanin kansalaisten vainoamisen ja häirinnän; vaatii vapauttamaan välittömästi ihmiset, jotka on pidätetty Andijanin tapahtumien yhteydessä ja niiden jälkeen;
8. katsoo, että terrorismin torjunnassa on noudatettava kansainvälisiä yleissopimuksia ja Etyjsitoumuksia ja että sitä ei voida millään muotoa käyttää verukkeena poliittisten vastustajien vaiementamiselle, ihmisoikeuksien loukkaamiselle eikä kansalaisvapauksien rajoittamiselle;
9. kehottaa Yhdysvaltojen hallitusta keskeyttämään Uzbekistanin hallituksen kanssa käymänsä neuvottelut virallisesta, pitkän aikavälin sopimuksesta, jonka perusteella Yhdysvallat saisi ylläpitää sotilastukikohtaansa Uzbekistanissa ja Uzbekistanin hallitus saisi huomattavia rahallisia etuja, sekä harkitsemaan alueelle muita vaihtoehtoja;
10. korostaa olevan tärkeää puuttua alueen epävakauden perimmäisiin syihin ja kehottaa Uzbekistanin viranomaisia toteuttamaan sisäiset uudistukset, jotka ovat oleellisia maan talouskehitykselle sekä demokratian ja vakauden saavuttamiselle; kehottaa neuvostoa ja

RC\570241FI.doc

PE 357.502v01-00}
PE 357.503v01-00}
PE 357.504v01-00}
PE 357.505v01-00}
PE 357.506v01-00}
PE 357.509v01-00} RC1

komissiota tukemaan mainittuja uudistuksia tehokkaasti ja tiiviissä yhteistyössä asianomaisten kansainvälisen tason toimijoiden kanssa;

11. kehottaa Uzbekistanin hallitusta erityisesti toteuttamaan konkreettisia toimia kuolemanrangaistuksen poistamiseksi, lujittamaan oikeuslaitoksen riippumattomuutta, saattamaan joukkotiedotusvälineitä koskevan kansallisen lainsäädännön kansainvälisten standardien ja vaatimusten mukaiseksi, lakkauttamaan sensuurin, lopettamaan riippumattomien toimittajien ja joukkotiedotusvälineiden päätoimittajien painostamisen ja luomaan edellytykset sananvapauden toteutumiselle;
12. kehottaa Uzbekistanin hallitusta tarkistamaan ja yksinkertaistamaan valtiosta riippumattomien järjestöjen ja ulkomaisten järjestöjen rekisteröintimenettelyä sekä tekemään ja hyväksymään tarkistuksia, joilla vähennetään valtionelinten ja maan oikeusministeriön harjoittamaa valtiosta riippumattomien järjestöjen valvontaa;
13. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle, YK:n ja Ety-järjestön pääsihteereille sekä Uzbekistanin, Kirgisian, Venäjän federaation, Yhdysvaltojen ja Kiinan presidenteille, hallituksille ja parlamenteille.